

El llenguatge

Ja hi ha coses

a dir! 24/2/1980

En el parlar de Barcelona, i en tota la seva zona d'influència, els mots jo i ja es pronuncien usualment «io» i «ia», és a dir, no donant a la j el valor que té en mots com jove o jardí sinó amb una i consonant, com en els mots iode o ianqui. El parlar culte, de professors, conferenciants, oradors, actors o locutors, esmena sovint aquesta pronunciació usual, considerada, si més no, poc acadèmica. En el parlar actual, especialment de la gent jove, aquest fet tendeix a estendre's a altres mots: «iardi» per jardí «iaponès» per japonès «ient» per gent etc. Hi influeix, és clar, el so final del mot anterior de la frase, amb el qual aquest que ens ocupa pugui entrar en contacte.

En el cas de l'adverbi ja la pronunciació barcelonina origina que la forma fonètica d'aquest mot equivalgui, pràcticament, al conjunt hi ha forma impersonal del verb haver —amb intervenció del pronom hi— amb què indiquem l'existència o la presència d'algu o d'alguna cosa. Això produeix algunes vacil·lacions en persones amb pocs coneixements de la llengua escrita, vacil·lacions que s'hi tradueixen en frases incorrectes com «Hi ha fa estona que t'espero» per Ja fa estona... i «Ja mala maror» per Hi ha mala maror.

Però un cas encara més greu és el que es pot observar de tant en tant en algun orador, i en què ens hem adonat darrerament que incorren també certs locutors de ràdio, en el seu desig d'expressar-se amb una pronunciació absolutament correcta, i que consisteix a pronunciar amb el so palatal sonor propi de la j no solament l'adverbi ja —tal com realment convé, sinó també el conjunt hi ha. Dit altrament, diuen «ja» quan haurien de dir hi ha. Sentim, així, per exemple, Encara no «ja» cap indici sobre la solució d'aquest problema. Encara «ja» probabilitats d'una entesa. No «ja» més alternatives vàlides. No cal escarrassar-se gaire a demostrar que es tracta d'un defecte particularment condemnable, tant més per la influència negativa que pot arribar a tenir. Distingir entre el mot ja de Ja vinc i el conjunt hi ha de Hi ha molta gent no és pas tan difícil com això. Ara, si hom no es veu amb cor de fer aquesta distinció, val més que l'adverbi ja sigui pronunciat «ia» com es fa habitualment a Barcelona, que no pas que es cometi el disbarat, que el llenguatge popular desconeix, de pronunciar el conjunt hi ha com el mot ja en la seva pronunciació correcta.

Albert Jane